

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2006/116/EK

(2006. gada 12. decembris)

par autortiesību un dažu blakustiesību aizsardzības termiņiem

(kodificēta versija)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 47. panta 2. punktu un 55. pantu, un 95. pantu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

saskaņā ar Līguma 251. pantā noteikto procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 93/98/EEK (1993. gada 29. oktobris) par autortiesību un dažu blakustiesību aizsardzības termiņu saskaņošanu ⁽³⁾ ir būtiski grozīta ⁽⁴⁾. Skaidrības un praktisku iemeslu dēļ minētā direktīva būtu jākodificē.

(2) Bernes Konvencijā par literatūras un mākslas darbu aizsardzību un starptautiskajā Konvencijā par izpildītāju, fonogrammu producentu un raidorganizāciju tiesību aizsardzību (Romans Konvencija) ietverti tikai minimāli attiecīgo tiesību aizsardzības termiņi, līgumslēdzējām valstīm atstājot iespēju piešķirt garākus termiņus. Dažas dalībvalstis ir izmantojušas šīs tiesības. Turklāt dažas dalībvalstis nav pievienojušās Romas Konvencijai.

(3) Šā iemesla dēļ pastāv atšķirības attiecīgo valstu tiesību aktos, kas regulē autortiesību un blakustiesību aizsardzības termiņus, un tās var ierobežot preču brīvu apriti un brīvību sniegt pakalpojumus, kā arī traucēt konkurenci kopējā tirgū. Lai nodrošinātu līdzsvarotu iekšējā tirgus darbību, dalībvalstu tiesību akti būtu jāsaskaņo tā, lai vienādotu aizsardzības termiņus visā Kopienā.

(4) Ir būtiski noteikt ne tikai aizsardzības termiņus vispār, bet arī atsevišķus jautājumus, kas saistīti ar to īstenošanu, piemēram, dienu, no kuras aprēķina katru aizsardzības termiņu.

(5) Šīs direktīvas noteikumiem nebūtu jāiespaido to, kā dalībvalstis piemēro Bernes Konvencijas 14.a panta 2. punkta b), c) un d) apakšpunktu un 3. punktu.

(6) Minimālais aizsardzības termiņš, kas noteikts Bernes Konvencijā, t.i., autora mūžs un 50 gadi pēc viņa nāves, bija paredzēts, lai nodrošinātu aizsardzību autoram un pirmām divām viņa pēcteču paaudzēm. Vidējais mūža ilgums Kopienā ir pagarinājies tiktāl, ka šis termiņš jau vairs neilgst divas paaudzes.

(7) Dažas dalībvalstis ir paredzējušas garāku termiņu nekā 50 gadi pēc autora nāves, lai kompensētu pasaules karu iespaidu uz autoru darbu izmantošanu.

(8) Blakustiesību aizsardzībai dažas dalībvalstis ir ieviešas termiņu – 50 gadus pēc likumīgas publikācijas vai likumīgas publiskošanas.

(9) Diplomātu konference, kas Pasaules intelektuālā īpašuma organizācijas (WIPO) aizgādībā notika 1996. gada decembrī, tika noslēgta ar WIPO līgumu par izpildītāju un fonogrammām, kurā attiecīgi paredzēja izpildītāju un fonogrammu producentu aizsardzību. Šis līgums būtiski atjaunina blakustiesību starptautisko aizsardzību.

(10) Iegūtu tiesību pienācīga ievērošana ir viens no vispārīgiem tiesību principiem, ko aizsargā Kopienas juridiskā sistēma. Šā iemesla dēļ autortiesību un blakustiesību aizsardzības termiņi, kas ieviesti ar Kopienas tiesību aktiem, nevar mazināt tiesību subjektu aizsardzību Kopienā pirms Direktīvas 93/98/EEK stāšanās spēkā. Lai pēc iespējas mazinātu pagaidu pasākumu iespaidu un ļautu iekšējam tirgum labi darboties, aizsardzības termiņiem vajadzētu būt tādiem, lai tos drīz nevajadzētu atkal pārskatīt.

(11) Autortiesību un blakustiesību aizsardzības līmenim ir jābūt augstam, ņemot vērā to, ka šīs tiesības ir būtiskas intelektuālajai jaunradei. To aizsardzība ļauj nodrošināt jaunradei un attīstībai vajadzīgos apstākļus autoru, kultūras nozaru, patērētāju un visas sabiedrības interesēs.

⁽¹⁾ 2006. gada 26. oktobra Atzinums (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēts).

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2006. gada 12. oktobra Atzinums (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēts) un Padomes 2006. gada 30. novembra Lēmums.

⁽³⁾ OV L 290, 24.11.1993., 9. lpp. Direktīvā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2001/29/EK (OV L 167, 22.6.2001., 10. lpp.).

⁽⁴⁾ Skat. I pielikuma A daļu.

- (12) Lai nodrošinātu tādu maksimālu aizsardzību, kas reizē atbilstu iekšējā tirgus prasībām un vajadzībai radīt tādu juridisku vidi, kas veicina literāras un mākslinieciskas jaunrades harmonisku attīstību Kopienā, tad, saskaņojot autortiesību aizsardzības termiņu, tas būtu jāparedz 70 gadi pēc autora nāves vai 70 gadi pēc tam, kad darbs likumīgi darīts pieejams sabiedrībai, un blakustiesību aizsardzības termiņš būtu jāparedz 50 gadi pēc notikuma, no kā sākas termiņš.
- (13) Apkopojumus aizsargā saskaņā ar Bernes Konvencijas 2. panta 5. punktu, ja satura atlases un sakārtojuma ziņā tie ir intelektuāli darbi. Šos darbus aizsargā kā apkopojumus, ciktāl tas nav pretrunā ar autortiesībām, ko piemēro katram darbam šādos apkopojumos. Šā iemesla dēļ apkopojumos iekļautiem darbiem piemēro konkrētus aizsardzības termiņus.
- (14) Ja viena vai vairākas fiziskas personas atzītas par autoriem, pēc viņu nāves visos gadījumos būtu jāaprēķina aizsardzības termiņš. Autorības jautājums attiecībā uz visu darbu vai tā daļu ir jautājums, ko faktiski var risināt attiecīgo valstu tiesas.
- (15) Aizsardzības termiņi jāaprēķina no 1. janvāra nākamajā gadā pēc attiecīgā notikuma, tāpat kā to paredz Bernes Konvencija un Romas Konvencija.
- (16) Dalībvalstīs fotogrāfiju aizsardzību regulē dažādi principi. Fotogrāfiskus darbus saskaņā ar Bernes Konvenciju atzīst par oriģināliem, ja tie ir autora intelekta radīti un atspoguļo viņa personību, neņemot vērā nekādus citus kritērijus, piemēram, nopelnus vai nolūkus. Citu fotogrāfiju aizsardzība jāatstāj attiecīgo valstu tiesību aktu ziņā.
- (17) Lai izvairītos no atšķirībām blakustiesību aizsardzības termiņos, jānodrošina, lai visā Kopienā konkrētu termiņu sāktu aprēķināt vienā un tajā pašā laikā. Jāņem vērā izpildījumi, fiksācijas, pārraides, likumīgas publikācijas un likumīga publiskošana, tātad līdzekļi, ar ko blakustiesību objektus visās piemērotās formās dara uztveramus plašam personu lokam, lai varētu aprēķināt aizsardzības termiņu neatkarīgi no tā, kurā valstī noticis šis izpildījums, fiksācija, pārraide, likumīga publikācija vai likumīga publiskošana.
- (18) Nevar būt mūžīgas raidorganizāciju tiesības uz to raidījumiem neatkarīgi no tā, vai šos raidījumus raida pa vadiem vai pa gaisu, ietverot kabeļus vai mākslīgos pavadoņus. Šajā nolūkā aizsardzības termiņš jānosaka tikai no pirmās konkrēta raidījuma pārraides. Šis noteikums paredz izvairīties no jauna termiņa sākšanas gadījumos, ja raidījums ir identisks agrākam raidījumam.
- (19) Dalībvalstis drīkst uzturēt spēkā vai ieviest citas blakustiesības, jo īpaši attiecībā uz kritisku un zinātnisku publikāciju aizsardzību. Lai Kopienas līmenī nodrošinātu pārskatāmību, dalībvalstīm, kas ievieš jaunas blakustiesības, tās tomēr jā dara zināmas Komisijai.
- (20) Būtu jāatzīmē, ka šī direktīva neattiecas uz personiskajām tiesībām.
- (21) Būtu jāpiemēro aizsardzības termiņu salīdzinājums darbiem, kuru izcelsmes valsts saskaņā ar Bernes Konvenciju ir kāda trešā valsts un kuru autors nav Kopienas valstspiederīgais, ar nosacījumu, ka šis termiņš, par ko panākta vienošanās Kopienā, nav ilgāks par termiņu, kas noteikts šajā direktīvā.
- (22) Ja tiesību subjekts, kas nav Kopienas valstspiederīgais, ir tiesīgs saņemt aizsardzību saskaņā ar starptautiski nolīgtu blakustiesību aizsardzības termiņu, tam vajadzētu būt tādām, kāds paredzēts šajā direktīvā. Tomēr šis termiņš nevar būt ilgāks par to, kāds paredzēts trešā valstī, kuras valstspiederīgais ir tiesību subjekts.
- (23) Termiņu salīdzināšanas sekas nedrīkst dalībvalstīm radīt pretrunas ar to starptautiskiem pienākumiem.
- (24) Dalībvalstis drīkst pieņemt noteikumus par tādu līgumu interpretāciju, piemērošanu un turpmāku īstenošanu, kuri attiecas uz aizsargātu darbu un citu objektu izmantošanu un kuri noslēgti, pirms šīs direktīvas dēļ pagarināts aizsardzības termiņš.
- (25) Iegūtu tiesību un tiesiskās palāvības ievērošana pieder pie Kopienas juridiskās kārtības. Dalībvalstis, saskaņā ar šo direktīvu atjaunojot autortiesības un blakustiesības, cita starpā var paredzēt to, ka noteiktos apstākļos nepiedzen maksājumus no personām, kas labticīgi izmantojušas attiecīgus darbus laikā, kad šādi darbi bija brīvi pieejami sabiedrībai.
- (26) Šai direktīvai nevajadzētu skart dalībvalstu pienākumus attiecībā uz I pielikuma B daļā norādītajiem termiņiem direktīvu transponēšanai valsts tiesību aktos,

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Autortiesību termiņš

1. Literāru darbu vai mākslas darbu autortiesības saskaņā ar Bernes Konvencijas 2. pantu ir spēkā autora mūžu un 70 gadus pēc viņa nāves, neatkarīgi no tā, kad darbs ir likumīgi darīts pieejams sabiedrībai.

2. Gadījumā, ja darbam ir vairāki līdzautori, 1. punktā minēto termiņu aprēķina no pēdējā dzīvā autora nāves.

3. Gadījumā, ja darbs ir anonīms vai laists klajā ar pseidonīmu, aizsardzības termiņš ir spēkā septiņdesmit gadus pēc tam, kad darbs likumīgi darīts pieejams sabiedrībai. Tomēr, ja autora pieņemtais pseidonīms neļauj šaubīties par viņa identitāti, vai arī, ja autors pirmajā teikumā minētajā laikā atklāj savu identitāti, piemēro aizsardzības termiņu, kas noteikts 1. punktā.

4. Ja dalībvalsts paredz īpašus noteikumus attiecībā uz kolektīvu darbu autortiesībām vai arī attiecībā uz juridiskām personām, kas ieceltas par tiesību subjektiem, aizsardzības termiņu aprēķina saskaņā ar 3. punktu, izņemot gadījumus, ja fiziskas personas, kas radījušas šo darbu, ir identificētas kā tādas tajās darba versijās, kas darītas pieejamas sabiedrībai. Šis punkts nav pretrunā ar identificētu autoru tiesībām, kuru identificējams ieguldījums ir iekļauts šādos darbos, un uz šo ieguldījumu attiecas 1. vai 2. punkts.

5. Ja darbu publicē sējumos, daļās, laidienos, burtnīcās vai turpinājumos, un aizsardzības termiņš sākas no brīža, kad darbs likumīgi darīts pieejams sabiedrībai, aizsardzības termiņš ir spēkā katrai šādai vienībai atsevišķi.

6. Gadījumā, ja darbu aizsardzības termiņš nav aprēķināts no autora vai autoru nāves un ja šie darbi nav likumīgi darīti pieejami sabiedrībai septiņdesmit gados pēc to radīšanas, to aizsardzība izbeidzas.

2. pants

Kinematogrāfiski vai audiovizuāli darbi

1. Kinematogrāfisku vai audiovizuālu darbu galveno režisoru uzskata par to autoru vai vienu no tā autoriem. Dalībvalstis var brīvi noteikt citus līdzautorus.

2. Kinematogrāfisku vai audiovizuālu darbu aizsardzības termiņš beidzas 70 gadus pēc tam, kad mirusi pēdējā no turpmāk minētajām personām, neatkarīgi no tā, vai šī persona atzīta par līdzautoru vai ne: galvenais režisors, scenārija autors, dialogu autors un tās mūzikas komponists, kura īpaši sacerēta izmantošanai kinematogrāfiskajā vai audiovizuālajā darbā.

3. pants

Blakustiesību termiņš

1. Izpildītāju tiesības beidzas 50 gadus pēc attiecīgā izpildījuma dienas. Tomēr, ja izpildījuma fiksācija šajā laikā ir likumīgi publicēta vai likumīgi publiskota, tiesības beidzas 50 gadus pēc dienas, kad tā pirmoreiz publicēta vai pirmoreiz publiskota, atkarībā no tā, kas noticis vispirms.

2. Fonogrammu producentu tiesības izbeidzas 50 gadus pēc tam, kad izdarīta fiksācija. Taču, ja fonogramma šajā laikposmā ir

likumīgi publicēta, minētās tiesības izbeidzas 50 gadus pēc pirmās likumīgās publikācijas. Ja pirmajā teikumā minētajā laikposmā likumīga publicēšana nav notikusi un ja šajā laikā ir notikusi fonogrammas likumīga publiskošana, minētās tiesības izbeidzas 50 gadus pēc pirmās likumīgās publiskošanas.

Tomēr šis punkts nenodrošina jaunu aizsardzību fonogrammu producentu tiesībām, kas 2002. gada 22. decembrī vairs nebija aizsargātas saskaņā ar 3. panta 2. punktu Direktīvā 93/98/EEK atbilstīgi šā punkta redakcijai pirms grozījumu izdarīšanas ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā.

3. Filmu pirmo fiksāciju producentu tiesības beidzas 50 gadus pēc tam, kad izdarīta fiksācija. Tomēr, ja filma ir šajā laikā likumīgi publicēta vai likumīgi publiskota, tiesības beidzas 50 gadus pēc dienas, kad notikusi pirmā šāda publicēšana vai pirmā šāda publiskošana, atkarībā no tā, kas noticis vispirms. Termins "filma" nozīmē kinematogrāfisku vai audiovizuālu darbu, vai kustīgus attēlus ar skaņu pavadījumu vai bez tā.

4. Raidorganizāciju tiesības beidzas 50 gadus pēc raidījuma pirmās pārraides, neatkarīgi no tā, vai šis raidījums pārraidīts pa vadiem vai pa gaisu, ietverot kabeļus un mākslīgos pavadoņus.

4. pants

Iepriekš nepublicētu darbu aizsardzība

Visas personas, kas pēc autortiesību aizsardzības izbeigšanās pirmoreiz likumīgi publicē vai likumīgi publisko iepriekš nepublicētu darbu, gūst labumu no aizsardzības, kas pielīdzināta autoru mantiskajām tiesībām. Šādu tiesību aizsardzības termiņš ir 25 gadi no dienas, kad darbs pirmoreiz likumīgi publicēts vai likumīgi publiskots.

5. pants

Kritiskas un zinātniskas publikācijas

Dalībvalstis var aizsargāt sabiedrībai brīvi pieejamu darbu kritiskas un zinātniskas publikācijas. Ilgākais iespējamais šādu tiesību aizsardzības termiņš ir 30 gadi no dienas, kad publikācija pirmoreiz likumīgi publicēta.

6. pants

Fotogrāfiju aizsardzība

Fotogrāfijas, kas ir oriģinālas tādā ziņā, ka tās ir autora paša intelektuāli darbi, aizsargā saskaņā ar 1. pantu. Nepiemēro nekādus citus kritērijus, lai noteiktu, vai tie ir tiesīgi pretendēt uz aizsardzību. Dalībvalstis var paredzēt aizsardzību citām fotogrāfijām.

7. pants

Aizsardzība vis-à-vis trešām valstīm

1. Ja darba izcelsmes zeme saskaņā ar Bernes Konvenciju ir trešā valsts un darba autors nav Kopienas valstspiederīgais, dalībvalstu piešķirtais aizsardzības termiņš beidzas dienā, kad beidzas aizsardzība, ko piešķir darba izcelsmes valsts, bet tas nevar būt ilgāks par 1. pantā noteikto termiņu.

2. Šīs direktīvas 3. pantā noteiktie aizsardzības termiņi ir spēkā arī gadījumā, ja tiesību subjekti nav Kopienas pilsoņi, ar nosacījumu, ka dalībvalstis viņiem nodrošina aizsardzību. Tomēr, ciktāl tas nav pretrunā ar dalībvalstu starptautiskiem pienākumiem, dalībvalstu piešķirtais aizsardzības termiņš beidzas vēlākais tajā dienā, kad beidzas aizsardzība, ko piešķirusi valsts, kuras valstspiederīgais ir tiesību subjekts, un tā nevar būt ilgāka par 3. pantā noteikto termiņu.

3. Dalībvalstis, kas 1993. gada 29. oktobrī, jo īpaši savu starptautisku pienākumu dēļ, ir piešķirušas garāku aizsardzības termiņu, nekā to paredz 1. un 2. punktā minētie noteikumi, var uzturēt spēkā šo aizsardzību tikmēr, kamēr nav noslēgti starptautiski nolīgumi par autortiesību vai blakustiesību aizsardzības termiņu.

8. pants

Termiņu aprēķināšana

Šajā direktīvā noteiktos termiņus aprēķina no 1. janvāra nākamajā gadā pēc notikuma, kas tos ierosinājis.

9. pants

Personiskās tiesības

Šī direktīva neskar dalībvalstu noteikumus, kas reglamentē personiskās tiesības.

10. pants

Piemērošana laikā

1. Ja kādā dalībvalstī 1995. gada 1. jūlija jau ir bijis spēkā aizsardzības termiņš, kas ir ilgāks nekā attiecīgais termiņš, ko paredz šī direktīva, šī direktīva nesaīsina aizsardzības termiņu attiecīgā dalībvalstī.

2. Aizsardzības termiņi, kas paredzēti šajā direktīvā, attiecas uz visiem darbiem un tiesību objektiem, ko 1. punktā minētajā dienā aizsargā vismaz viena dalībvalsts saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem par autortiesībām vai blakustiesībām vai kas atbilst aizsardzības kritērijiem, kas noteikti [Padomes Direktīvā 92/100/EEK (1992. gada 19. novembris) par nomas tiesībām un patapinājuma tiesībām, un dažām blakustiesībām, kas attiecas uz autortiesībām intelektuālā īpašuma jomā ⁽¹⁾].

3. Šī direktīva neskar nevienu izmantošanas gadījumu, kas noticis līdz 1. punktā minētajai dienai. Dalībvalstis pieņem vajadzīgos noteikumus, lai jo īpaši aizsargātu trešo personu iegūtas tiesības.

4. Dalībvalstīm 2. panta 1. punkta noteikumi nav jāpiemēro attiecībā uz kinematogrāfiskiem vai audiovizuāliem darbiem, kas radīti līdz 1994. gada 1. jūlijam.

11. pants

Izziņošana un informēšana

1. Dalībvalstis tūlīt dara Komisijai zināmus visus valdības plānus piešķirt jaunas blakustiesības, precizējot to ieviešanas pamatieneslus, kā arī paredzētos aizsardzības termiņus.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus savu tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

12. pants

Atcelšana

Direktīvu 93/98/EEK atceļ, neskarot dalībvalstu pienākumus attiecībā uz I pielikuma B daļā norādītajiem termiņiem direktīvu transponēšanai valsts tiesību aktos un to piemērošanai.

Atsauces uz atcelto direktīvu uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu un lasa saskaņā ar atbilstības tabulu II pielikumā.

13. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

⁽¹⁾ OV L 346, 27.11.1992., 61. lpp. Direktīvā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 2001/29/EK.

14. pants

Strasbūrā, 2006. gada 12. decembris.

Adresāti

Eiropas Parlamenta vārdā
priekšsēdētājs

Padomes vārdā
priekšsēdētājs

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

J. BORRELL FONTELLES

M. PEKKARINEN

I PIELIKUMS

A DAĻA

Atceltā direktīva ar grozījumu

Padomes Direktīva 93/98/EEK
(OV L 290, 24.11.1993., 9. lpp.)

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/29/EK
(OV L 167, 22.6.2001., 10. lpp.)

tikai 11. panta 2. punkts

B DAĻA

Termiņi transponēšanai valsts tiesību aktos un piemērošanai

(minēts 12. pantā)

Direktīva	Termiņš transponēšanai	Piemērošanas datums
93/98/EEK	1995. gada 1. jūlijs (1. līdz 11. pants)	1993. gada 19. novembris (12. pants) Vēlākais 1997. gada 1. jūlijs attiecībā uz to, kas saistīts ar 2. panta 1. punktu (10. panta 5. punktu)
2001/29/EK	2002. gada 22. decembris	

II PIELIKUMS

Atbilstības tabula

Direktīva 93/98/EEK	Šī direktīva
1. līdz 9. pants	1. līdz 9. pants
10. pants, 1. līdz 4. punkts	10. pants, 1. līdz 4. punkts
10. pants, 5. punkts	—
11. pants	—
12. pants	11. pants, 1. punkts
13. pants, 1. punkts, pirmā daļa	—
13. pants, 1. punkts, otrā daļa	—
13. pants, 1. punkts, trešā daļa	11. pants, 2. punkts
13. pants, 2. punkts	—
—	12. pants
—	13. pants
14. pants	14. pants
—	I pielikums
—	II pielikums